

Değerler Eğitimi Programının İlkokul Öğrencilerinde Sevgi, Yardımseverlik ve Hoşgörü Geliştirme Üzerindeki Etkisi

Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol,
Şefkat ve merhamette güneş gibi ol,
Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol,
Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol,
Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol,
Hoşgörülükte deniz gibi ol,
Ya olduğun gibi görün, ya görüdüğün gibi ol.

MEVLANA

Öz

İnsan davranışlarını anlamlandırmanın ve bireyin kendisini kontrol etmesini sağlayan etmenlerin başında değerler gelmektedir. Bu nedenle değerlerle insan davranışları arasında sıkı bir ilişki vardır. Bu yüzden değerlerin iyi özümsemesi için küçük yaştan itibaren değerler eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Bunu sağlamak için de aile, okul ve çevre faktörlerinin etkileşim halinde olması gerekmektedir. Bu araştırma da değerler eğitiminin sevgi, yardımseverlik ve hoşgörü algılarını geliştirme üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilkökul öğrencileri ile yapılmıştır. Değerler eğitiminin sevgi, yardımseverlik ve hoşgörü algılarını geliştirmede etkisini araştırmaya yönelik sekiz oturumluk program öncesinde ve sonrasında Hoşgörü Tutum Ölçeği uygulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Değer, değerler eğitimi, sevgi, yardımseverlik, hoşgörü

GİRİŞ

Kuramsal Çerçeve

Bireyler toplumsal kurallar, gelenekler ve görenekler yoluyla iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış ayırmayı ve kendi ahlâk ilkeleri doğrultusunda bir ölçü edinmeyi öğrenirler (Beill, 2003, akt: Yazıcı). Edinilen bu ölçü değer adı verilen kanaatler ve inançlar bütünü oluşturur (Yazıcı, 2006).

Değer, “bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” olarak tanımlanabilir (TDK, 2014). Değerler, normlar ve ahlak kavramları hem zihinlerde çağrıştırdıklarıyla, hem de eğitim anlamlarıyla giderek önem kazanan ve tüm dünyada tartışılan kavramlardır (Cihan, 2014). Değerler toplumsal bütünlüğün ayrılmaz bir parçasıdır.

Değerler dünyayı algılayışımız ve ona nüfuz etme güdümüz için temel varoluşsal bir güç kaynağıdır (Cihan, 2014). Höhler’e göre kendimizi toplum içerisinde konumlandırmanın da değerlerle mümkündür (Höhler, 1994, akt: Cihan).

Eğitimi değerlerle birleştiren sistem okullardır.

Öğrenciler okulda bilişsel alanla ilgili öğrenmeler dışında insanlara karşı saygılı olma, hoşgörülü ve yardımsever olma gibi duyuşsal alana ilişkin kazanımları da edinirler. Bu bağlamda okulun önemli görevlerinden biri eğitim sisteminin amaçları doğrultusunda açık ya da örtük programlar yoluyla öğrencilere değerleri kazandırmak, onların karakter ve benlik algısını olumlu yönde etkilemek, ahlâki gelişimlerini desteklemektir (Akbaş, 2008).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda da Türk Milli Eğitiminin genel amacı, “... Türk Milletinin bütün fertlerini, Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren yurttaşlar olarak yetiştirmek” biçiminde belirtilmiştir.

Bu nedenle özellikle ilköğretimde değerler eğitimi okul ortamının ayrılmaz bir parçası olmak durumundadır.

Kültürün belkemiğini oluşturan değerler sistemi, insanlar arası iletişimi sağlar ve insanı keyfi uygulamalardan ve davranışlardan korur. Ayrıca bir arada yaşayan ve üreten insanların tarihsel bilinçlerini güvence altına alır (Cihan, 2014).

Eğitim, toplumun idealine yönelik gerek evrensel, gerekse kültüre özgü geleneksel değerler sistemini bireylere iletmede önemli rol oynamaktadır. Bu yüzden bireyin belirli değerlerin farkına varması, yeni değerler üretmesi, benimsemesi ve içselleştirerek davranışları ile sergilemesi başlı başına bir eğitim ve eğitici sorumluluğudur (Cihan, 2014).

Çocuklarımıza değerlerimizin okullarda öğretilmesi sağlıklı bir toplum oluşturmak açısından son derece önemlidir. Onlara Matematik ve Türkçe derslerini öğretmek ne kadar önemliyse değerleri öğretmek de o kadar gereklidir.

Çocuklara değerler sistemini benimsetmek için en iyi vasıta, onları düzenli bir şekilde günlük faaliyetlerimize katılmalarını temin etmek, çeşitli oyunlarla ve yaklaşımlarla onların dünyasına nüfuz etmek, onlarla ilişkilerde özen göstermektir (Bolay, 2003, akt: Çelik). Değerlerin kazanımı için yaşantıya, empatiye, modellemeye, problem çözmeye, buluşa dönük etkinlikler hazırlanmalıdır (Aydın, 2013, akt: Çelik).

Temel insani değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek; aile, toplum ve okulun başlıca görevlerindedir. Bu bakış açısından hareketle okulların temel iki amacından bahsedebiliriz. Bunlar:

1- Akademik açıdan başarılı

2- Temel değerleri benimsemiş bireylerin yetiştirilmesidir (Ekşi, 2003, akt: Yazıcı).

Değer eğitiminde birçok yaklaşım bulunmaktadır. Kişiler kendi değer anlayışlarına veya değerlerin nasıl öğretileceğine ilişkin farklı yaklaşımlar belirlemişlerdir. Bu yaklaşımlar Carter III tarafından 6 grupta toplanmıştır:

1.Öğretici yaklaşım: Bu yaklaşımda öğretilecek bir takım değer belirlenir ve bu değerler öğrencilere aktarılır.

2.Klasik yaklaşım: Öğrencilere felsefe anabilim dalından bir takım seçimlik dersler aldırılarak bir takım değerlerin kazandırılmasına dayanmaktadır.

3.Yaşantısal yaklaşım: J. Dewey tarafından ortaya atılan bu yaklaşım öğrenciler arasında bazı öğrencilerin model olarak seçilip diğer öğrencilere değer kazandırmada yararlanılmasını öngörmektedir.

4.Gelişmeye yönelik yaklaşım: Yaşantısal yaklaşımın kişiselleştirilmiş versiyonu gibidir öğrencilere gerçek dünyadaki değerleri sorgulatmayı hedefler.

5.Gelişimsel yaklaşım: Piaget ve Kohlberg'in çalışmalarına dayandırılmaktadır. Kişilerin çeşitli gelişim dönemlerinde diğer gelişim özellikleri ile de bağlantılı olarak bir takım değerleri kazanmalarını amaçlar.

6.Meslek öncesi yaklaşım: Genel olarak üniversitelerde bir yandan meslek kazandırılırken bir yandan da öğrencilerin değer ile tanışmalarını sağlayacak bir ders verilmesi niteliğini taşır (Bacanlı, 2006).

Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre fiziksel ihtiyaçlardan sonra sevgi ihtiyacı gelmektedir. Maslow iki tür sevgi olduğunu öne sürmüştür (İnanç ve Yerlikaya, 2014, s.318). Maslow'a göre insan, aile, okul, iş ve meslek yaşantıları içinde başka insanlarla birlikte olmaktadır, insanları sevmek ve insanlar tarafından sevilme isteği içindedir. Sevmediği ya da sevilmediği bir ortamda yaşamak insana acı verir. İnsan yaşamı boyunca sevgi peşinde koşar

Fromm'a göre sevgi sahip olunacak bir şey değildir. Çünkü sevgi bir nesne değildir. Soyut bir olgudur. Sevgi üretken bir etkinlik olarak yaşanır (Özen ve Gülaçtı, 2010).

Bu araştırmada '**Sevgi, Hoşgörü, Yardımseverlik**' değerleri ile çalışılmıştır. Programın amacına geçmeden önce kısa tanımlarına değinilmiştir.

Sevgi:

Sevgi denildiğinde genellikle akla ilk önce, iki karşı cins arasındaki duygusal çekim gelmekteyse de, aslında sevgi, yöneldiği hedefe (sevgiliye duyulan sevgi, Allah sevgisi, vatan sevgisi, ebeveyne duyulan sevgi, çocuğa duyulan sevgi vs.) ve biçimlerine bağlı olarak büyük bir çeşitlilik göstermektedir. Şefkat, merhamet ve fedakârlık sevginin farklı kılıklardaki yansımalarıdır. Sevgi yalın anlamıyla bir duygu ve heyecan türüdür. Sevgi, insanın bir şeye ya da bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermesine denir.

Hoşgörü:

Hoşgörü, müsamaha, başkalarını eylem ve yargılarında serbest bırakma, kendi görüşümüze ve çoğunluğun görüş biçimine aykırı düşen görüşlere sabırla, hem de yan tutmadan saygı duymak demektir. Mevlana hoşgörüyü önemli bir örnektir.

Yardımseverlik:

Yardımseverlik maddi, manevi iki insanın birbiriyle yaptığı paylaşım, karşısındaki kişiyi düşünme anlamlarına gelir. Yardımseverlik sosyallik ile ilişkili olumlu kişilik özelliklerindedir. Cimrilik ve kendi menfaatini düşünmek gibi olumsuz özellikler ancak yardımseverlikle önlenebilir.

Programın Amacı

Bu programın amacı 4. Sınıf öğrencilerine hedef ve önceliklerini belirleyerek değerler eğitiminin sevgi, yardımseverlik ve hoşgörü algılarını geliştirme üzerindeki etkisini incelemektir ancak grubun özelliklerine göre revize edilerek 3.ve 5.sınıf öğrencilerini de uygulanmaktadır.

Kazanımlar

1. Sevgi, yardımseverlik ve hoşgörü kavramlarını tanımlar.
2. Sevginin canlılara özgü bir ihtiyaç olduğunu açıklar.
3. Beş sevgi dilini kullanarak sevgisini gösterir.
4. Yardımlaşmanın önemini fark eder.
5. Yardıma ihtiyacı olan birini gördüğünde yardım eder.
6. Hoşgörü gerektiren durumları fark eder.
7. Çevresine karşı hoşgörülü davranır.
8. Öğrendiği değerlerin kendisi üzerindeki etkisini açıklayan örnekler verir.

Hedef Kitle

Bu program 8-10 arası yaş grubundaki bireyleri kapsamaktadır.

Gruba Üye Seçimi ve Üye Sayısı

Grup üyeleri nicel araştırma yöntemiyle seçilmiştir ve 35 kişiden oluşmaktadır.

Oturum Sayısı

Uygulanacak program 8 oturum şeklinde planlanmıştır.

Ölçme Aracı

Hoşgörü Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçek 29 maddeden oluşmaktadır. Sayısal verilerle değerlendirilmek yerine sınıfta öğrencilerle değerlendirme amacı ile oluşturulmuştur. Amaç öğrencilerin davranışları görüp kendilerini değerlendirmeleridir.

OTURUM-1:

Kazanımlar

1. Grup üyeleri birbirini tanır.
2. Grup sürecinde uyulması gereken kuralları bilir.
3. Sevgi, yardımseverlik ve hoşgörü kavramlarını tanımlar.

Süre:40 dk

Yer:Sınıf ortamı

Materyaller:Tuvalet kağıdı, kalem, fon kartonu.

Maliyet: 2 tl

Süreç:

1. Tuvalet kağıdı etkinliği ile grup üyelerinin birbirini daha yakından tanımlarını sağlayın. Öğrencilere bir rulo tuvalet kağıdı verin ve rulodan istedikleri kadar parçayı koparıp almalarını isteyin. Bütün öğrenciler kağıtları aldıktan sonra sırayla her öğrenciden koparttığı kağıt parçasının sayısı kadar kendi hakkında bir şeyler söylemesini isteyin.
2. Grup uyumunu kolaylaştırmak için bir başka etkinlik olan Nesne ve İsim Oyununa geçin. Öğrencilerden bir halka oluşturmalarını isteyin. Önce kendinizden başlayarak isminizin baş harfiyle bir nesne ismi bulun ve önce nesneyi sonra da ismini söyleyin. Örneğin Helikopter Hülya. Öğrencilerden de isimlerinin baş harfiyle bir nesne ismi bulmalarını isteyin. Daha sonra halkanın bir başlangıç noktası olarak kendinizden başlayın. Önce nesneyi sonra da ismini söyleyin. Yanınızdaki öğrenci de sizin söylediğiniz nesne ve ismi sonra da kendininkini söylesin. Bu şekilde her öğrenci kendininkinden önceki arkadaşlarının söylediği nesne ve ismi hatırlayarak söylemeye çalışsın, yanlış söyleyen ise oyundan çıksın. Oyundan çıkanların ise halkanın içinde bir halka daha oluşturması isteyin. Ve oyunu bu şekilde devam ettirin. Dıştaki halka ve içteki halkadakilerin hepsi isimleri doğru söyleyince oyun bitirin.
3. Grup kurallarından bahsedin, grup kurallarının yazılı olduğu bir fon kartonunu sınıfa asın.(EK-1)
4. Sevgi nedir? Yardımseverlik nedir? Hoşgörü nedir? sorularını sınıfa sorun ve öğrencilerle beraber üzerinde konuşun.
5. Sevgi, yardımseverlik ve hoşgörü değerleriyle ilgili cümleler yazıp bir kutuya atın. Öğrencilerden bu kutudaki yazılı olanlardan birini çekmesini ve bunun hangi değere ait olduğunu söylemesini isteyin. (Ek-2)
6. Oturumun sonunda öğrencilere Tutum Ölçeği uygulayın. (Ek-3)

EK-1: Grup Kuralları Formu

- Sürece başlamadan önce katılımcılar uygulayıcı tarafından bilgilendirilmelidir.
- Uygulayıcı, grup içindeki düzeni ve kontrolü sağlamalıdır.
- Katılımcılar oturumlara düzenli bir şekilde katılmalıdır.
- Uygulayıcı ve katılımcılar birbirlerini rahatsız edecek söz ve davranışta bulunamaz.
- Oturumlarda söylenen ve yapılanlar başka yerlerde konuşulamaz.
- Katılımcılar oturum dışı etkinlikleri zamanında yapmalıdır.
- Konuşmadan önce söz hakkı alınmalıdır.
- Söz hakkı alan kişi saygı ile dinlenmelidir.
- Grup üyeleri diğer üyeleri rencide etmeyecek şekilde fikirlerini söylemede özgürdür.
- Genelleyici ve bir grubu temsil edici ifadelerden kaçınılmalıdır.

EK-2:

- İhtiyacı olan her canlıya el uzatmamız gerekir.
- Paylaşmak çok güzel.
- Feyza insanlar arasında hiçbir ayırım gözetmiyordu.
- İçindeki bu his kardeşini her gördüğünde yüzünde tebessüme dönüşüyordu.
- Elindeki ekmeği her zaman arkadaşıyla bölüşür.
- Annesine güzel sözcüklerle hitap eder, duygularını ona belli ederdi.
- Dışarıda acıkmış bir hayvan görünce ona yiyecek verirdi.
- Ali farklılıklara karşı alaycı tavır takınmaz, farklılıkları zenginlik olarak görür.
- Aldığı her oyuncuğu arkadaşlarına da verir.
- İyilik yapmak ona babasının verdiği bir nasihatti.

Sıra No	Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı, ifadenin karşısında yer alan kutuların içerisine (X) işareti koyarak belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Bütün insanlara karşı anlayışlı davranırım.					
2	Farklı dinlere inanan çocuklarla arkadaş olmak istemem.					
3	Arkadaşlarımdan düşüncelerini anlamaya çalışırım.					
4	Ülkemizdeki farklı dinlere ait ibadet yerlerinin kapatılması gerektiğini düşünüyorum.					
5	Yoksul aile çocuklarıyla arkadaş olmaktan çekinmem.					
6	Engelli bir çocukla arkadaş olmak istem.					
7	Hoşgörülü davranmakla dünya barışının sağlanacağına inanırım.					
8	Sevmediğim kişilerin haklarına saygı duymam.					
9	Dünyadaki bütün insanların değerli olduklarına inanırım.					
10	İnsanların kusurlarını araştırmak hoşuma gider.					
11	Benden farklı inançları olan arkadaşlarımı saygıyla karşılarım.					
12	Kendimi arkadaşlarımdan üstün görürüm.					
13	Farklı kültürleri öğrenmek isterim.					
14	Benimkinden farklı olan görüşleri, hemen reddederim.					
15	İnsanlar arasındaki farklılıkların yaşamımıza güzelleştirdiğine inanırım.					
16	Farklı ırktan olan kişilerle arkadaş olmak istemem.					
17	Arkadaşlarımla sorun yaşadığımda, kendimi onların yerine koyarak düşünürüm.					
18	Türkçe dışındaki dillerde konuşan insanları sevmem.					
19	Cinsiyet ayırımı yapan insanları sevmem.					
20	Diğer dinlere inanan din adamlarının söylediklerinin yanlış olduğuna inanırım.					
21	Tepki vermeden önce bana yapılan davranışların nedenlerini anlamaya çalışırım.					
22	Farklı görüşlerin ülkemizi böleceğine inanırım.					
23	Arkadaşlarımla ilişkilerimde nezaket kurallarına uyarım.					
24	Benden farklı düşünen arkadaşlarımdan yanlış düşündüklerine inanırım.					
25	Kaba davranışlı insanları sevmem.					
26	Türk olmayan çocuklarla arkadaş olmak istemem.					
27	İnsanların birbirinden farklı olmalarını doğal karşılarım.					
28	Farklı cinsiyetten bir arkadaşıyla aynı sırada oturmak istemem.					
29	Türkiye'deki bütün yabancıların ülkemizi yıkmaya çalıştıklarına inanırım.					

OTURUM-2:

Kazanımlar

1. Sevgiyi ifade eden cümleler kurar.
2. Sevginin canlılara özgü bir ihtiyaç olduğunu açıklar.

Süre:40 dk

Yer:Sınıf ortamı

Materyaller:kağıt, kalem, renkli kağıt

Maliyet: 2 tl

Süreç

1. Öğrenciler sınıfa gelmeden önce öğretmen masasını, panoyu ve kapıyı süsleyin.
2. Öğrencilere bu oturumun konusundan bahsedin.
3. Önceki oturumda neler üzerinde konuşulduğunu hatırlatın.
4. Öğrencilere “Sevdiklerinize sevginizi belli etmek için ne gibi cümleler kuruyorsunuz?” sorusunu sorun. Öğrencilere söz hakkı vererek cevap vermelerini isteyin.
5. “Sevgi Dünyası” etkinliğine geçin. Bir fon kartonuna yuvarlak bir dünya haritası çizin. Birkaç parçaya ayırın. Ayrılan parçalara sevgiyi ifade eden şu cümleleri yazın:

- Ailemi çok seviyorum.
- Hayat sevince güzel.
- Sevgi ile dünya kurtuluşa erer.
- Hayvanlara sevgi ile yaklaşmalıyız.
- Çiçeklerden en çok laleyi seviyorum.
- Ayşe’yle dostluğumuz sevgi ile daha da güçleniyordu.

Bu parçaları bir kutuya atın. Gönüllü öğrencilerden seçilen birkaç kişiyi sahneye çıkarın. Öğrencilerden bu parçaları kutudan çekip haritaya yapıştırmalarını isteyin. Bu şekilde üzerinde sevgi ifadeleri olan sembolik bir dünya oluşturun. Öğrencilerle beraber hazırlanan bu etkinliği panoya asın.

5. “Sevgi bir ihtiyaçtır.”sunusu yapın. (Ek-1)Sonrasında ise sunum ile ilgili konuşun.

7. “Sevginin Evi” hikayesini öğrencilere okuyun.(Ek-2) Hikaye ile ilgili şu soruları öğrencilere sorun:

- Sizce baba neden öyle davranıyordu?
- Çocuk çok yaramazlık mı yapıyor?

- Size böyle davranılmasını ister miydiniz?

Sorular üzerinde konuşun ve değerlendirme yapın.

8. Oturumun sonunda öğrencilerden sevginin ne ifade ettiğine dair, sevgi temalı resim çizmelerini isteyin.

EK-1

Slayt

1

SEVGİ BİR İHTİYAÇTIR

- İnsanın huzurlu ve mutlu olarak yaşayabilmesi için karşılanması gereken temel ihtiyaçları vardır.
- Bu ihtiyaçlarının başında yeme, içme, barınma gelir.
- Sevgi de bu ihtiyaçlardan sonra gelen duygusal bir ihtiyaçtır.

- Sevginin yaşamımızda önemli bir yeri vardır.

Sadece biz insanlar değil, çiçekler ve hayvanlar da sevgiyle büyür ve gelişir.

Sevmek ve sevilme insanların yaşama daha iyimser bakmalarını ve mutlu olmalarını sağlar.

Slayt
6

Annemiz, babamız,
kardeşlerimiz ve
arkadaşlarımız
tarafından seilmek
hoşumuza gider.
Bundan mutluluk
duyarız.

Slayt
7

Slayt
8

Sevgiye
ihtiyacı
olmayan hiçbir
varlık yoktur.

Slayt
9

Sevgi, tüm canlıların yaşam kaynağıdır.

EK-2

SEVGİ EVİ

Adam yorgun argın eve döndüğünde 5 yaşındaki çocuğunu kapının önünde beklerken buldu.

Çocuk babasına:

-Baba bir saatte ne kadar para kazanıyorsun, diye sordu.

Zaten yorgun gelen adam:

-Bu senin işin değil, diye cevap verdi. Bunun üzerine çocuk:

-Babacım lütfen bilmek istiyorum, diye üsteledi. Adam:

-İlla da bilmek istiyorsan 20 milyon, diye cevap verdi. Bunun üzerine çocuk:

-Peki bana 10 milyon borç verir misin, diye sordu.

Adam iyice sinirlenip:

-Benim senin saçma oyuncaklarına ve benzeri şeylerine ayıracak param yok. Hadi derhal odana git ve kapını kapat, dedi.

Çocuk sessizce odasına çıkıp kapıyı kapattı. Adam sinirli sinirli; "Bu çocuk nasıl böyle şeylere cesaret eder?" diye düşündü. Belki de gerçekten lazımdı. Yukarıya, çocuğunun odasına çıktı ve kapıyı açtı. Yatağında olan çocuğa:

-Uyuyor musun, diye sordu. Çocuk:

-Hayır, diye cevap verdi.

-Al bakalım, istediğin 10 milyon. Sana az önce sert davrandığım için üzgünüm ama uzun ve yorucu bir gün geçirdim, dedi.

Çocuk sevinçle haykırdı:

-Teşekkürler babacığım.

Ve hemen yastığının altından diğer buruşmuş paraları çıkardı. Adamın suratına baktı, yavaşça paraları saydı. Bunu göre adam iyice sinirlenerek:

-Paran olduğu halde neden para istiyorsun? Benim, senin saçma çocuk oyunlarına ayıracak vaktim yok, diye yeniden kızdı.

Çocuk:

-Param vardı ama yeterince yoktu, dedi. Ve yüzünde mahcup bir gülücükle paraları babasına uzattı:

-İşte 20 milyon. Şimdi bir saatini alabilir miyim babacım?

3.OTURUM

Kazanımlar

- 1.Çevresindeki kişilere karşı sevgi içeren sözel ifadeler kurar.
- 2.Canlılara karşı ilgili davranır.
- 3.Beş sevgi dilini kullanarak sevgisini gösterir.

Süre: 40 dk

Yer: Sınıf ortamı

Materyal: Fon karton, yapıştırıcı, kağıt, 6 tane kavanoz,kağıt

Maliyet: 2 TL

Süreç:

- 1-Öğrenciler sınıfa gelmeden önce sınıf panosunu, kapıyı ve öğretmen masasını düzenleyin.

2-Önceki oturumda neler yapıldığından bahsedin.

3-Geçen hafta verilen ödevi hatırlatıp üzerinde konuşun.

4-Bu oturumda hangi konulardan bahsedileceğini belirtin.Yeni oturuma başlarken öğrencilere ‘Sevdiğiniz kişilere nasıl cümleler kurarsınız?’ sorusunu yöneltin. Öğrencilere söz hakkı vererek cevapları değerlendirin.

5-Çevresindeki kişilere karşı sevgi içeren sözel ifade kurmayla ilgili Pepee’nin Seni Seviyorum videosunu izletin. (https://www.youtube.com/watch?v=DzNR_b_FC00).Video bittikten sonra öğrencilere şu soruları yöneltin:

-Siz de Pepee gibi kardeşinize ya da çevrenizdekilere hediye alıyor musunuz?

-Siz Zuzu’nun anlattığı hikayedeki çoban mı yoksa sevgili kız mı olmak isterdiniz?
Neden?

-Siz hikayedeki çoban yerinde olsaydınız ne yapardınız?

-Hikayede sevgili kız çevresine karşı sevgi içeren cümleler kuruyordu. Siz de çevrenize karşı sevgi içeren cümleler kuruyor musunuz? Nasıl cümleler kuruyorsunuz?

Öğrencilerin cevapları değerlendikten sonra video üzerinden etrafımıza karşı nasıl sevgi içeren cümleler kuracağımız hakkında kısa açıklama yapın.

6-Bir sonraki aşamaya geçerek öğrencilere ‘Çevrenizdeki canlılarla nasıl ilgileniyorsunuz’ ve ‘Evde hayvan besliyor musunuz, besliyorsanız onlarla nasıl ilgileniyorsunuz?’ sorularını yöneltin. Öğrencilerin sorularını değerlendirin.

7-Canlılara karşı ilgili davranmayla ilgili aşağıda linki verilen videoyu izletin (<https://www.youtube.com/watch?v=vb9z1sbHMQMVideo>) bittikten sonra öğrencilere şu soruları yöneltin:

-Videoda dikkatinizi en çok ne çekti?

-Siz de çevrenize karşı ilgili davranıyor musunuz? Nasıl ilgili davranıyorsunuz ?

Cevapları tartışarak değerlendirin.

8-Bir sonraki aşamaya geçin. Beş sevgi dilini sunum eşliğinde anlatın.(EK-1) Sunu üzerinde konuşun.

9-Beş sevgi diline ait şu cümleleri kağıtlara yazın:

-Yemeği çok güzel yapmışsın ellerine sağlık.

-Saçların çok güzel olmuş.

-Bir arkadaşım yanımdayken televizyonu kapatıp arkadaşımınla ilgilenirim.

-Annemle birlikteyken başka bir şeyle ilgilenmem.

-Bazen sevdiğim kişilere hediye alırım.

-Anneme bulaşık yıkamada yardım ederim.

-Babam çok meşgul olduğunda onun bir işini ben yaparım.

-Anneme sarılır onu öperim.

Bu cümlelerin yazılı olduğu kağıtları katlayıp bir kavanoza koyun. Beş sevgi diline ait olan onay sözleri, nitelikli beraberlik, armağan alma, hizmet davranışları ve fiziksel temas kavanozları oluşturun. Öğrencilerden bu cümlelerin yazılı olduğu kağıtları hangi beş sevgi diline aitse ona ait kavanoza koymasını isteyin. Değerlendirme yaparak bu aşamayı da bitirin.

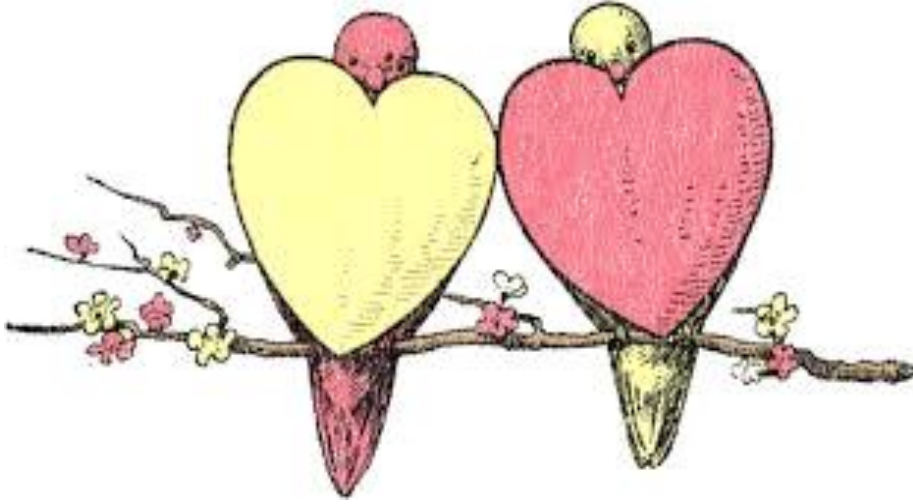
10-Oturumu sonlandırırken öğrencilere oturumu değerlendirmek için “Bugün birlikte neler yaptık” sorusunu sorun. Alınan cevapları değerlendirip eklemeler yapın. Pepee'nin Seni Seviyorum videolu şarkısıyla oturumu sonlandırın.

EK-1

Slayt

1

BEŞ SEVGİ DİLİ

1-ONAY SÖZLERİ

- Sözlü iltifatlar veya takdir sözleri sevgiyi güçlü şekilde iletir.

2-NİTELİKLİ BERABERLİK

- Nitelikli beraberlikte bütün dikkatimizi kiminle berabersek ona vermemiz gerekmektedir.

3-ARMAĞAN ALMA

- Armağanlar sevginin görsel sembolleridir.

4-HİZMET DAVRANIŞLARI

- Birine yardım edip, hizmet etmek sevgiyi güçlendirir.

5-FİZİKSEL TEMAS

- Fiziksel temas sevgiyi güçlü olarak iletir.

4.OTURUM

Kazanımlar

1. Yardımlaşmanın önemini fark eder.
- 2.İnsanların yardıma ihtiyaç duyduğu durumları açıklar.
- 3.Yardıms sever bireyin özelliklerini tanımlar.

Süre:40 dakika

Yer: Sınıf ortamı

Materyal: Renkli fon kartonu, mukavva, keçe, yapıştırıcı, zımba, makas, ödüllü şekerler, elışı kağıdı, kurdalye, A4 kağıdı, yoğurt kovası

Maliyet: 8 TL

Süreç:

1. Öğrenciler sınıfa gelmeden önce sınıf panosunu, kapıyı ve öğretmen masasını düzenleyin.
- 2.Önceki oturumda neler yapıldığından bahsedin.
- 3.Bu oturumda hangi konulardan bahsedileceğini belirtin.

4.Yeni oturuma başlarken öğrencilere “ En son kime, ne şekilde yardım ettiniz?” sorusunu yöneltin. Öğrencilere söz hakkı vererek cevapları değerlendirin.

5. Yardımlaşmanın önemi ile ilgili sunuya geçiş yapın.(EK-1) Sunu üzerinde konuşun.

6.Yardımlaşmanın önemini pekiştirmek için yardımlaşma ile ilgili videoyu izletin. (<https://www.youtube.com/watch?v=-dsDr3uVBh8>) Video bittikten sonra öğrencilere şu soruları yöneltin:

-Videodaki dikkatinizi çeken en önemli şey nedir?

-Yardımlaşma sonucunda kendilerinde ne gibi değişiklikler oldu?

Öğrencilerin cevaplarını değerlendirdikten sonra video üzerinden yardımlaşmanın önemi ile ilgili kısa açıklama yapın.

7.İkinci etkinlik olan Aslan ile Fare masalını anlatın (EK-2). Masal ile ilgili şu soruları yöneltin:

-Masalda neyi fark ettiniz?

-Masaldaki gibi her yapılan iyilikten karşılık beklenir mi?

8. Üçüncü etkinlik olan Yardım Ediyorum etkinliğine geçin. “Kimlere yardım ediyorum “ sorusunu sorarak sunu eşliğinde cümle tamamlama yapın.(EK-3) Yardım gerektiren durumlara vurgu yapın.

9. Yardım gerektiren durumları pekiştirmek amacıyla “Zincirleme Yardımlaşma” videosunu izletin. (<https://www.youtube.com/watch?v=8ghVIRvIkb8>) Şu soruyu yöneltin:

-Bu videoda hangi yardımlaşma gerektiren durumları fark ettiniz?

10.Dördüncü etkinlik olan yardımsever bireyin ve yardımsever olmayan bireyin özelliklerini fark ettirme etkinliğini yapın.

11. Beşinci etkinlik olan Hayal Treni etkinliğini yapın. Bunun için sınıftan 6 öğrenci seçin. Her bir öğrenciye şu soruların içinden bir soru sorularak yardımlaşma konusunda hayal güçlerini kullanmalarını isteyin:

-Diyelim ki dünyanın en küçük hayvanlarından karıncasın insanlardan ne gibi yardım beklerdin?

-Diyelim ki yolda yürürken bir lamba buldun ve lambanın içinden bir cin çıktı; dedi ki beni bu lambanın içinden kurtardığın için senin üç dileğini yerine getireceğim. İnsanlığın yararı için neler istersin?

-Diyelim ki zaman makinasına binip ta ilk çağlara yani taş devrine falan gittin. Neyi icat ederdin? Bu icatla insanlara nasıl yardım ederdin?

-Diyelim ki engelli bir kardeşin var. Ona ne gibi yardımlarda bulunur ve hayatını nasıl daha güzelleştirirsin?

-Diyelim ki ileride Tekirdağ'ın belediye başkanı oldun. İnsanların hayatını

kolaylaştıracak nasıl yardımlarda bulunursun?

-Diyelim ki tüm dünya zor durumda dünyayı kurtaracak kişi sensin. Hangi süper güce sahip olmak istersin? Bu süper güçle canlılara nasıl yardım etmek istersin?

12. Son olarak yardım kuruluşlarını sunu eşliğinde hatırlatma yapın.(EK-4)

13. Oturumu sonlandırırken öğrencilere oturumu değerlendirmek için “Bugün birlikte neler yaptık” sorusunu sorun. Alınan cevapları değerlendirip eklemeler yapın. Bir sonraki oturum için Bir Soru Bir Cevap adlı ödev kağıtlarını dağıtıp diğer oturuma yapıp getirmelerini isteyin.(EK-5) Paylaşmak güzeldir videolu şarkısıyla oturumu bitirin.

(<https://www.youtube.com/watch?v=aQqONrCVox8>)

EK-1

Slayt
1

İhtiyaçlar giderilir.

- İnsanlar arasında sevgi çoğalır.

Yardımlaşma bulaşıcıdır.

EK-2

ASLAN İLE FARE MASALI

Ormanlar kralı aslan bir gün ava çıkmış. Gün boyu dolaşmış ama yiyecek bir şey bulamamış. Karnı da oldukça acıkmış. Kendi kendine homurdanmış. Bugün aç yatacağım herhalde demiş. Aslan homurdana homurdana yürüyeydursun karşısına sevimli bir fare çıkıvermiş. Sevimli fareyi gören aslan üzerine atılıp yakalamış. Sevimli fare çok korkmuş. Aslana yalvarmaya başlamış. Ne olur beni yeme. Hem ben çok küçüğüm senin karnını doyurmam ki. Ormanlar kralı aslan olsun aç aç uyumaktan iyidir diyerek ağzını açmış. Sevimli fare beni yemekten

vazgeçersen bir gün benim de sana bir yardımımı dokunabilir demiş. Ormanlar kralı aslan farenin sözlerine kakkahalarla gülmüş. Senin gibi minicik birisi benim gibi koskoca ormanlar kralına nasıl yardımcı olabilir. Ha hahaha diyerek fareyi pençelerinin arasından bırakmış. Aslan sevimli fareyi affetmiş. O gün ormanlar kralı aç aç uyumuş. Midesinin gurultusunu dinlemekten sabahı zor etmiş. Sabahleyin güneş doğar doğmaz aslan tekrar yiyecek bulmak için ormanda gezinmeye başlamış. Bir anda kendisini ağacın tepesinde bir ağın içerisinde buluvermiş. O anda ne olduğunu anlamış. Ormanda tuzak kuran avcıların tuzağına yakalanmış. Umutsuzca kükremeye başlamış. Aslanın sesi sevimli fareye kadar ulaşmış. Fare kendi kendine konuşmuş. Aslan neden acı acı kükrüyor acaba diyerek sesin geldiği yöne doğru koşmuş. En sonunda aslanın yakalandığı ağacın altına varmış. Aşağıdan aslana seslenmiş. Ne yapıyorsun ağacın tepesinde? Fareyi gören aslan sevinmiş. Fareye lütfen beni kurtar avcıların tuzağına yakalandım diyerek yardım istemiş. Avcılar da gelmek üzereymiş. Sevimli fare hemen ağaca tırmanmış. Ağın bulunduğu dala gelmiş, başlamış ağı kemirmeye. En sonunda aslanın geçebileceği büyüklükte delik açmış. Aslan ağdan kurtulup aşağıya atlamış. Kurtulduğu için çok sevinen aslan sevimli fareye teşekkür etmiş. Aslan bundan sonra en iyi dostum sensin zor duruma düştüğünde beni çağır koşarak gelirim diyerek oradan uzaklaşmış. Ormanlar kralı aslan yolda giderken bundan böyle görünüşünden dolayı kimseyi küçümsemeyeceğim diye kendine söz vermiş.

EK-3

Slayt

1

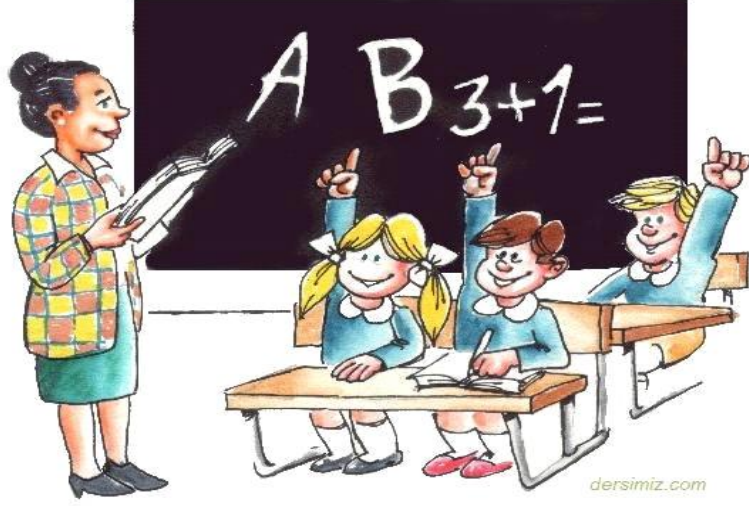
Anneme...
Babama...
Kardeşime...

Yaşlılara...

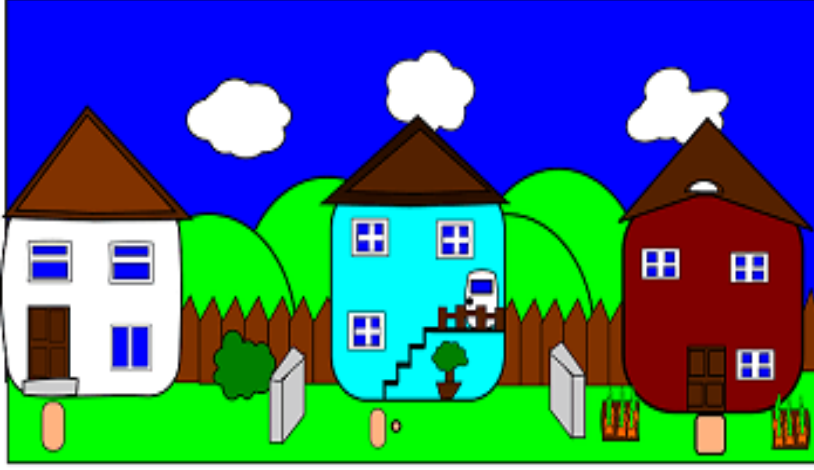
Öğretmenimize...

Engellilere...

Komşumuza...

Arkadaşıma...

Hayvanlara...

YARDIM KURULUŐLARI

Doğal afetlerde zarar görenlere çadır, battaniye, giysi ve yiyecek yardımı yapar.

Yoksul, düşünler ve kimsesizler için aşevleri açar.

Sağlık merkezleri kurar.

Kan bağışlarını kabul eder, ihtiyacı olanlara verir.

Savaşta geçici sağlık merkezleri kurar.

Sigara, içki ve uyuşturucu ile mücadele eder.

Zararlı alışkanlıklardan insanların korunması için hizmet eder.

EK-5

BİR SORU BİR CEVAP

Aşağıda yardımseverlik ve merhametle ilgili bazı sorular verilmiştir. Cevaplarınızı boşluklara yazabilirsiniz. Unutmayınız ki bu bir sınav değil sadece insanlara nasıl yardım edebileceğimizle ilgili bilgilerimizi tazelemek istiyoruz.

1) Son günlerde televizyon,gazete, internet gibi kitle iletişim araçlarında yardıma muhtaç insanlarla ilgili haberler gördünüz mü? Gördüyseniz kısaca anlatır mısınız?

.....
.....
2) Son zamanlarda dünyada ve ülkemizde çok sayıda insanı zor durumda bırakan deprem, yangın, sel, fırtına gibi doğal felaketler yaşandı mı? Nerede?

.....
.....
3) Zor durumdaki insanlara yardım etmek görevini üstlenen Kızılay gibi kuruluşların isimlerini biliyor musunuz? Bildiklerinizi yazar mısınız?

.....
.....
4) İnsanlara doğrudan para , yiyecek, giyecek vermenin dışındaki yardım çeşitlerini biliyor musunuz? Bunlar nelerdir?

.....
.....
5) Tanıdığınız en yardımsever insan kimdir?
Niçin?

.....
.....
6) Amacı doğrudan insanlara yardım etmek olan meslekler nelerdir?

OTURUM-5

Kazanımlar:

- 1)Uygun olan yardım davranışına karar verir.
- 2)Yardıma ihtiyacı olan birini gördüğünde yardım eder.
- 3)Başkasına yardım ettiğinde ne hissettiğini açıklar.

Materyal : Fon karton, 10 adet üzeri kaplanmış kalın kitap

Maliyet: 2 tl

Süreç:

1)Beşinci oturuma başlamadan önce bir önceki oturumlar hakkında konuşun.Hangi konuların ele alındığını hatırlamalarını isteyin.

2)Dördüncü oturumda verilen ödevi değerlendirin ve üzerinde konuşun.

3) Yardımlaşma konulu video izletin .<https://www.youtube.com/watch?v=1IQkEuIC6II>

4)İzletilen video üzerinde konuşun ve öğrencilerin video hakkında görüşlerini alın.Öğrencilere şu soruları yöneltin:

-İzlediğiniz videoda hangi yardım davranışlarını fark ettiniz ?

- Videodaki adam insanlara yardım ederken nasıl bir yüz ifadesine sahipti?

-Yardım ettiği insanlar ona nasıl davranıyordu?

5) Uygun yardım davranışlarını pekiştirmek adına EK-1 deki dramayı gönüllü öğrencilerle canlandırın.

6) Dramada rol alan öğrencilere nasıl hissettiklerini sorun. Sınıfta ki diğer öğrencilerden dramada canlandırılan durumlar hakkında neleri fark ettiklerini sorun.

7)“Doğru mu Yanlış mı ?” etkinliğini yapmak için sınıfaki öğrencilerin her birine üzerinde bir adet gülen yüz ve bir adet üzgün yüz olan kartonları dağıtım.

8) Öğrencilere aşağıda yer alan cümleleri okuyarak uygun yardım davranışı olduğunda gülen yüz uygun olmayan yardım davranışı olduğunda üzgün yüz olan kartonu kaldırmasını isteyin.

- Okula giderken benden sonra otobüse binen Ayşe teyzeyi görmezden geldim ve ona oturması için yer vermedim. Ayşe teyze ayakta yolculuk yaptı.

- Yolda yürürken görme engelli birinin yere düşmüş olduğunu gördüm. Önce ona yardım edebilir miyim diye sordum. Sonra kalkmasına yardım ettim.

- Kardeşim kaybolan oyuncağını bulmaya çalışıyordu. Oyuncağın nerede olduğunu ben biliyordum ama ona yerini yanlış söyledim. Uzun süre oyuncağı aradı ve oyuncağı bulamadığı için ağladı.

-Arkadaşım Matematik dersinde anlamadığı bir konu için benden yardım istedi. Ben de onunla bilgilerimi paylaştım.

-Sınıf arkadaşım silgisini okula gelirken getirmeyi unutmuştu. Sınavda silgisi olan var mı diye sorduğunda benim silgim olduğu halde silgimi kaybeder diye ona vermedim.

-Arkadaşlarımla top oynarken havaya fırlattığım top bir serçeye çarptı ve serçe yere düştü, uçamıyordu. Anneme haber verdim ve kuşu veterinerlere götürdük.

9)Uygun olmayan yardım davranışlarında sınıfa neden uygun bir davranış olmadığını ve siz olsaydınız ne yapardınız diye sorun.

10) Zarar görmeyecek şekilde kaplanmış olan 10 adet kalın kitabı bir masanın üzerine koyun. Sınıftan gönüllü bir öğrenci seçin ve 30 saniye içinde kitapları uzaktaki bir masaya taşımasını isteyin.

11) Verilen süre içinde kitapları taşıyamadığı için öğrencilere aynı süre içinde nasıl daha fazla kitap taşınabileceğini sorun.

12) Verilen cevapları canlandırın. Yardımlaşmanın neden önemli olduğunu sorun.

13) Öğrencilere her iki durumda neler hissettiklerini ve iki durum arasındaki farkın ne olduğunu sorun.

14) Oturum sürecinde neler yapıldığını öğrencilere sorun ve etkileşim halinde oturumu değerlendirerek oturumu sonlandırın.

EK-1

YARDIM DURUMLARI

Aşağıda yer alan yardım durumlarını gönüllü öğrencilerle canlandırın ve rollerin her birine nasıl hissettiklerini sorun. Uygun olmayan yardım durumlarında doğru davranışın ne olacağını sınıfa sorun.

Ali'nin annesi yemek hazırlarken kapı zili çalar. Annesinin işi olduğu için Ali'den kapıyı açmasını ister. Ali 'Hep ben açıyorum kapıyı yeter artık' diyerek kapıyı açar. Annesi Ali'nin bu davranışından üzüntü duyar.

Ayşe'nin görme engelli bir arkadaşı vardır. Okulda dolaşırken arkadaşını görür ve yanına yaklaşarak dolaşırken ona yardım edebileceğini söyler. Arkadaşı bu yardımı kabul eder ve birlikte dolaşırlar

Ahmet'in görme engelli bir arkadaşı vardır. Eve giderken onu görür ve yardım etmek için ona sormadan koluna girer ve arkadaşı dengesini kaybedip yere düşer

Fatma'nın annesi yemek hazırlamaktadır. Fatma ise o sırada televizyon izlemektedir. Annesi Fatma'dan sofrayı kurmasında kendisine yardım etmesini ister. Fatma da 'Olur annecim' diyerek annesine yardım eder. Annesi de ona bu yardım davranışı için teşekkür eder.

OTURUM-6

Kazanımlar:

- 1) Hoşgörü gerektiren durumları fark eder.
- 2) Çevresine karşı hoşgörülü olmanın önemini açıklar.
- 3) Farklılıklara karşı hoşgörülü olmanın önemini açıklar.

Materyal: Renkli kağıtlar, kalem, kutu, renkli karton, bölgelere ayrılmış dilsiz Türkiye haritası, farklı renklerde boya kalemi, yapıştırıcı

Maliyet: 5 tl

Süreç:

- 1) EK-2 teki hikayeyi okuyarak oturuma giriş yapın.
- 2) Hikayede okularla belirtilen cümle sonlarında sırasıyla şu soruları sorun:
 - Sizce Halil bey karşısında gelen adamı görünce ne hissetmiştir?
 - Siz olsanız karşınızdaki öfkeli adama ne söylediniz?
 - Öfkeli olan adam sizce şu an ne hissediyordur ve siz olsaydınız Halil beye ne söylediniz?

3) Hikayede yer alan konunun birinci oturumda ele alınan hangi değerle ilişkisi olduğunu sorun.

4) Birinci oturumda tanımı verilen hoşgörü hakkında neler hatırladıklarınızı sorun.

5) Hoşgörünün tanımı ile ilgili ögeleri pekiştirmek için EK-3te yer alan etkinliği gönüllü öğrencilerle uygulayın.

6) Hoşgürsüzlük belirtilerinin neler olduğunu anlatan EK-4 teki sunumu izletin ve her bir görsel üzerinde konuşarak bu tür durumlarla karşılaştıklarında neler hissedebileceklerini sorun.

7) Farklılıklara karşı hoşgörülü olmanın bizi bir arada tutan önemli bir etken olduğunu vurgulayan EK-5daki etkinliği gönüllü öğrencilerle uygulayın.

8) Öğrencilerden hoşgörü temalı bir resim çizmelerini ve bir sonraki oturuma getirmelerini söyleyin.

9) <https://www.youtube.com/watch?v=rGcM8GnP7do> linkteki şarkıyı öğrencilere dinlettirerek oturumu sonlandırın.

EK-1

HOşGÖRÜLÜ OLMAK

Halil Bey arabasına atlamış evine doğru yol alıyordu. Bir yandan ramazan ayı son orucunun ağırlığı, bir yandan bayram telâşı, bir yandan da arife günü olmasına rağmen tatil edilmeyen işin bitmez çilesi kendisini bir hayli yormuştu. şimdi tek düşüncesi vardı; Bayram dolayısıyla aldığı hediyeleri evine ulaştırmak, dört gözle yolunu bekleyen çocuklarını sevindirmek...

İftar yaklaştığı için yollar kalabalık, trafik sıkışıktı. Halil Bey günün yoğun geçmesinden dolayı diğer günlere kıyasla daha fazla acıkmıştı. Bu açlık kendisinde halsizlik oluşmasına, başının dönmesine sebep oluyordu: “Bir kaza olmadan, sağ salim eve ulaşırım inşallah!” diye dua ediyordu.

İşte bu anda anîden yanan kırmızı işiği görünce geçip geçmemekte kararsız kaldı. Önündeki araba durunca oda firene bastı, ama biraz geç kalmıştı. Tekerlekleri kayan araba öndeki araca hafifçe çarptı. Halil Bey önemli bir kaza olmadığı için şükür ediyordu ki gözlerine inanamadı; Çarptığı aracın iri yarı şoförü hızla kapıyı açmış, elinde koca bir bezbol sopasıyla öfkeli öfkeli kendisine doğru geliyordu. “Gelişinden belli, kesin dövecek” diye düşündü. Karşılık mı verseydi acaba? “Hayır! Bu hiçbir işe yaramaz” dedi kendi kendine, “Adam dev gibi, elimi kaldırmaya fırsat vermeden beni mahveder” diyordu. Ne yapmalıydı Allah’ım! İşte adam iyice yaklaşmıştı. Bekli de az sonra kendini kaybedecek, gözlerini hastanede açacaktı. Adam varmıştı işte kapıya. Sağ eliyle sopayı sıkıyor sol eliyle de kapıyı açıyordu. Hemen adamı

yatıştırarak bir şeyler söylemeliydi. Halil Bey, daha adam kapıyı açar açmaz, ağzını açmasına bile fırsat vermeden, zoraki tebessümle sağ elini ona doğru uzatıp; “bayramınız mübarek olsun” dedi, “size bir şey olmadı inşallah?” dedi.

Adam kendisine uzanan bu dost eli karşısında kısa bir şok geçirdi. Az önce avına saldırmak için bekleyen aslanın hırçın bakışlarını andıran bu gözlerde şimdi mahcubiyet okunuyordu. Halil Bey adamın sopayı saklamaya çalıştığını fark etti. Hala korkudan titreyen ellerini onun omzuna koyup; “size bir şey olmadıysa endişelenmeye gerek yok. Cana gelecek olan mala gelsin. Öyle değil mi?” dedi. Adam söyleyecek söz bulamıyordu. Ağzından dökülen iki üç cümleyle ancak şunları diyebildi: “Sizinde bayramınız mübarek olsun efendim. Bizde de, arabalarımızda da önemli bir hasar yok. Hadi! İftara geç kalmayalım. Size uğurlar olsun...

EK-2

HOŞGÖRÜ NEDİR ?

Aşağıda yer alan hoşgörünün tanımı ile ilgili öğeleri ve olmayan öğeleri bir kutunun içinin koyun.Sınıftan seçilecek olan iki öğrenciden sırayla kutunun içindeki kağıtları almasını ve sınıfa okumasını söyleyin.Kağıtta yazan cümlenin hoşgörü içerip içermediğine gönüllü öğrencilerin diğer öğrencilerle karar vermesini isteyin.Cümle hoşgörü içeriyorsa AŞAĞIDA yer alan semazen kıyafetinin çevresine yapıştırmasını isteyin. Hoşgörü içermeyen cümleleri ise tekrar kutunun içine atmasını söyleyin.Bu tür hoşgörü barındıran davranışların insan ilişkilerinde neden önemli olduğunu sorun.Öğrencilerden alınan cevaplar üzerinde konuşun ve etkinliği sonlandırın.Materyali panoya asın.

TAHAMMÜL ETMEKTİR

UYUMLU OLMAKTIR

KUSURLARI GÖRMEMEKTİR

DEĞER VERMEKTİR

AFFEDİCİ OLMAKTIR

LAKAP TAKMAMAKTIR

HATALARI YÜZE VURMAKTIR

DALGA GEÇMEKTİR

AZARLAYICI KONUŞMAKTIR

KAVGA EDEREK SORUN ÇÖZMEKTİR

KIRICI SÖZLER SÖYLEMEKTİR

ANLAYIŞLI OLMAKTIR

AYIPLARI KAPATMAKTIR

ALAY ETMEMEKTİR

EK-4

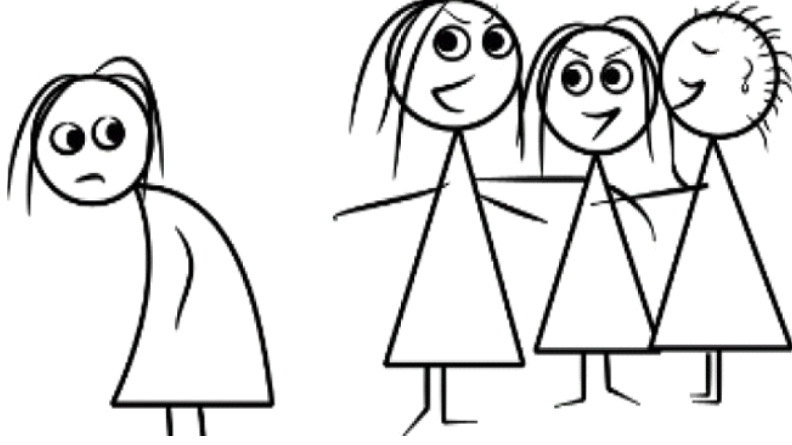

HOŞGÖRÜSÜZÜK BELİRTİLERİ NELERDİR ?

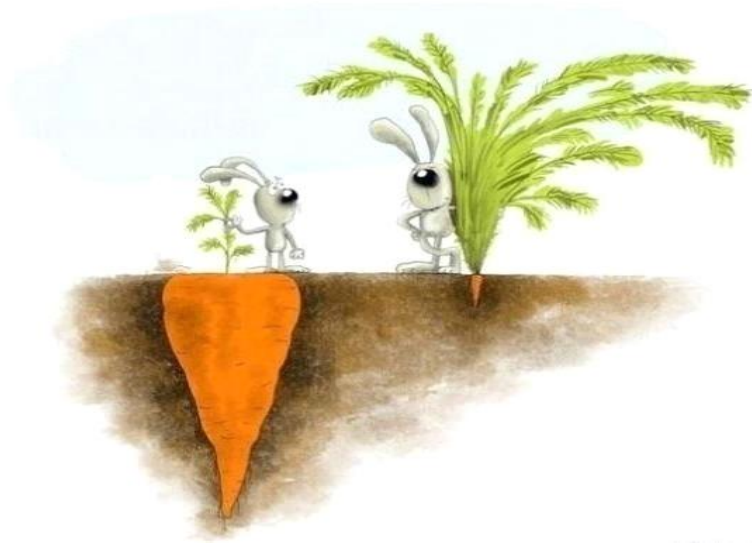
DİLLERE SAYGI DUYMAMAK

Almanca Arapca Bulgarca Çekce **Çince** Danca **Ermenice**
Estonca Farsça **Fince** Fransızca **Gürcüce**
Hırvatça **İbranice** İngilizce İspanyolca İsveççe
İtalyanca Japonca Kazakça **Korece** Latince Lehçe **Letonca**
Litvanca Macarca Makedonca Moldovaca Norveççe **Osmanlıca**
Özbekçe Portekizce Romence Rusça Sırpça **Slovakça**
Slovenca **Türkmençe** Ukraynaca **Urduca** Yunanca ...

ALAY ETMEK \ AŐAĐILAMAK

ÖNYARGILI OLMAK

AYRIMCILIK YAPMAK

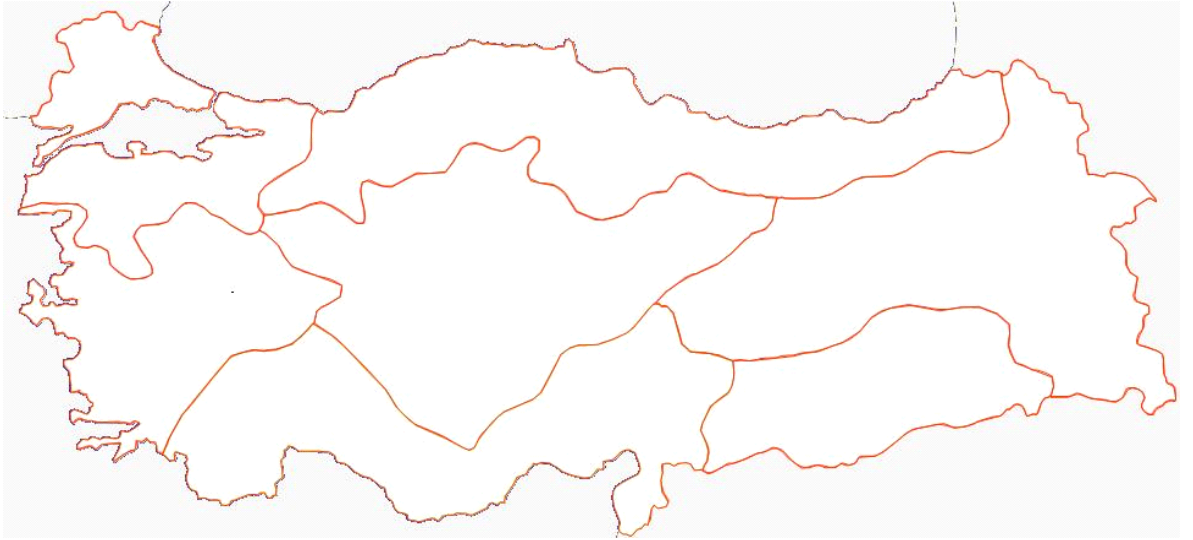
DIŞLAMA

KUTSAL OLANI KÖTÜLEMEK

EK
-5

FARKLIYIZ VE BİRİZ

Yukarıda yer alan yedi bölgeye ayrılmış olan Türkiye haritasını çizilen yerlerden keserek ayrı yedi parça oluşturun. Sınıftan gönüllü olarak seçilmiş olan öğrencilerin her birine bir bölgeyi verin ve istediği renge boyamasını isteyin. Öğrenciler bölgeleri farklı renklere boyadıktan sonra bir araya gelip Türkiye haritasını bütün haline getirmesini isteyin. Türkiye haritası oluştuktan sonra öğrencilere şu soruları yöneltin:

- Harita önceden hangi renkti?
- Arkadaşlarımız bölgeleri boyadıktan sonra nasıl bir görüntü oluştu?

- Bölgeleri tekrar birleştrince ortaya çıkan rengarenk bir Türkiye haritası size neyi fark ettirdi?

Bu etkinlikle farklılıklara karşı hoşgörülü olmanın bizi bir arada tutan önemli bir etken olduğunu öğrencilere fark ettirin

OTURUM -7

Kazanımlar:

1. evresine karşı hoşgörülü davranır.
- 2.Farklılıklara karşı hoşgörülü davranır.
3. Hoşgörülü davrandığında hissettiklerini açıklar.

Süre: 40 dk.

Yer: Sınıf ortamı

Materyal: Kağıt, renkli karton

Maliyet: 2 tl

Süreç:

1. Yedinci oturuma başlamadan önce bir önceki oturumda verilen resim ödevini öğrencilerden isteyin ve hoşgörü ile ilgili çizilen resimler üzerine konuşun. Resimleri ‘Hoşgörü Panosuna’ asın.
- 2.Altıncı oturumun kısaca özetini yapın.
3. Sunudaki görseller üzerinde konuşun ve her bir görselden sonra bu durumlarda siz nasıl hoşgörülü davranıyorsunuz diye soru sorun.(Ek-1)
- 4.Altı Şapkalı Düşünme etkinliği (Ek-2) ile farklılıklara karşı nasıl hoşgörülü olunur bunun üzerinde durun ve öğrencilerin ne hissettiklerini açıklamalarını isteyin.
- 5.‘ Hoşgörülü Davranışı Bulalım’ etkinlik kağıtlarını sınıfa dağıtın.Kağıtta yazan soruları 15 dk süre vererek cevaplandırmalarını isteyin ve cevapları sözlü olarak sınıftan isteyin.
6. Herkes Farklı Herkes Eşit videosunu izletin.Videoda ocuğa hoşgörüsüz davranılan yerde durdurup siz olsaydınız ne **hissederdiniz diye sorun.**
<https://www.youtube.com/watch?v=AT2ZvIpnY1k>
7. Hayat bayram olsa Őarkısı açılarak sınıf katılımı ile oturumu sonlandırın.
8. Oturum sonunda öğrencilerden bugün neler yapıldığını söylemelerini ve değerlendirmelerini isteyin.

HOŞGÖRÜYORUM

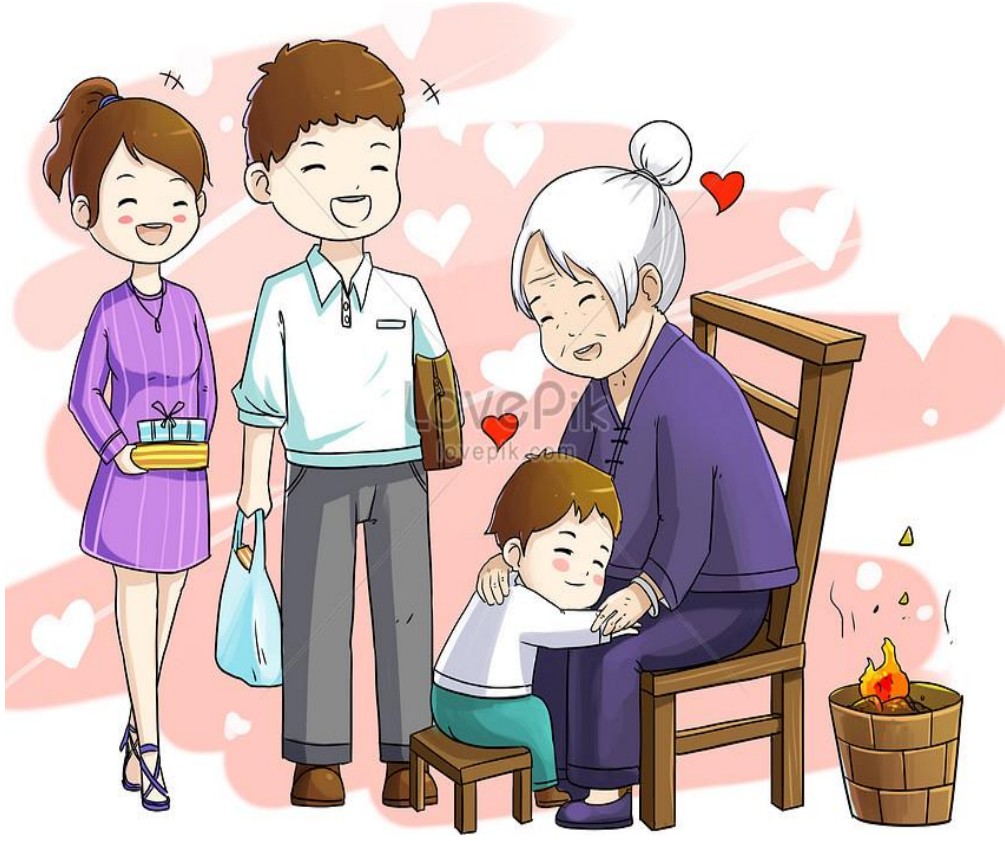
Engellilere karşı hoşgörölüyüm.

Canlılara karşı hoşgörölüyüm

Yaşlılara karşı saygılı davranıyorum

Benden küçüklere karşı hoşgörölüyüm

EK-2

Öğrencilere Altı Şapkalı Düşünme tekniğinden bahsedilir ve hangi şapkanın nasıl bir rol üstleneceğinden bahsedilir.

Beyaz şapka: Tarafsız şapkadır. Görüşülen konu ile ilgili net bilgi ve raporlar ortaya konur.

Kırmızı şapka: Duygusal şapkadır. Görüşülen konu ile ilgili olarak, kişilere hiçbir dayanağı olmadan, sezgi, fikir ve duygularını söyleme fırsatı verir.

Sarı şapka: İyimser şapkadır. O işin avantajları ortaya konulur. Övgü, olumlu görüşler söylenir.

Siyah şapka: Kötümser şapkadır. Eleştiri, olumsuz görüşler ile görüşülen konunun riskleri, gelecekte doğuracağı problemler ortaya çıkar.

Yeşil şapka: Yenilikçi şapkadır. Konuyla ilgili alternatifler ve yeni yaklaşımlar araştırılır. 'her şey uyar'

Mavi şapka: Serinkanlı şapkadır. "İdareci şapka," tüm süreci gözden geçirme

Konuyla ilgili kısa bir özet yapıldıktan sonra, öğretmen altı öğrenci seçer ve bu altı öğrenciyi altı şapkalı düşünme tekniğine göre sınıflandırarak her öğrenciye bir şapka verir.

Öğretmen, hangi öğrenciye hangi şapkayı vereceğinin kararını alırken, o öğrencinin kişilik özelliğine zıt düşen bir renk seçmeye dikkat etmelidir. Örneğin, Beyaz şapkayı (tarafsız şapka) objektif olmadığını düşündüğü bir öğrenciye vermeli. Sarı şapkayı(iyimser şapka) verirken tam zıttı kötümser bir öğrenci seçmeli.

Ardından öğretmen sınıfa bir problem sunar :“Sınavınız olduğu bir gün, okul servisi kardan dolayı yolda kaldı ve sınava yetişemeyecek gibi duruyorsunuz.”

Problem verildikten sonra

Beyaz şapkalı öğrenci problemi tarafsız olarak ele alır ve tanımlar. Herhangi bir kişisel görüş ve duygu beyan etmez.Örneğin servisiniz yolda kaldı ve sınava yetişemeyeceğiz. Yollar kapalı gibi görünüyor.

Tartışma sona erdikten sonra, öğretmen her şapkanın sahibine gerçekte böyle bir olay yaşasa , hangi bakış açısı ile olayı değerlendireceğini sorar.

Ardından her öğrenciye taktığı şapkaya göre, üstlendiği rolü kendi karakterine uygun bulup bulmadığını, normalde bu şekilde düşünen insanları hoşgörüle karşılayıp karşılamadığını sorar

Bu teknik sayesinde herkes herhangi bir anda belli bir yaklaşıma odaklandığı için, grup, bir kişinin (Kırmızı şapka) duygusal tepki göstermesinden ya da başka bir kişinin (Beyaz şapka) objektif düşünmeye ve yine bir başka kişinin (Siyah şapka) yaklaşımlara eleştirel olmaya çalışmasından çok daha fazla işbirlikçi olacaktır. Bu nedenle de ortaya çıkan değişik bakış açıları tepki çekmeyecek bilakis hoşgörüle karşılanacaktır.

EK-3

HOŞGÖRÜLÜ DAVRANIŞI BULALIM

Değerli öğrenciler, çevremizdeki insanların bize karşı anlayışlı ve hoşgörülü olmasını isteriz. Bu anlamda karşınızdaki insanların yaptıkları bazı davranışlar tepkimizi çeker bazıları ise hoşunuza gider.

Aşağıdaki tabloda bir konu ve bu konuda ne yapılması gerektiği ile ilgili bir örnek verilmiştir. Verilen diğer konulara boy bırakılan kutulara size nasıl davranılmasını istiyorsanız o şekilde cevap yazmanızı istiyoruz. Başarılar dileriz.

Hata yapmak	⇒	İnsanların benim hata yapabileceğimi bilmesini, ufak tefek hatalarımı görmezden gelmesini ve affetmesini beklerim.
Hırçınlık yapmak	⇒	
Kusur aramak	⇒	
Bencillik	⇒	
Geçimsizlik, anlaşmazlık	⇒	
Katı yüreklilik	⇒	
Açgözlülük	⇒	

OTURUM 8

Kazanımlar:

- 1) Oturumlarda ele alınan değerleri açıklar.
- 2) Sevgi, hoşgörü ve yardımseverlik değerinin önemini açıklar.
- 3) Öğrendiği değerlerin kendisi üzerindeki etkisini açıklayan örnekler verir.
- 4) Grup süreciyle ilgili düşüncelerini ifade eder.

Süre: 40 dk

Yer: Sınıf ortamı

Materyaller: Tahta,tahta kalemi

Süreç

1. Öğrencilere süreç boyunca bu programın hayatlarına ne gibi katkıları olduğunu sorun ve varsa bu konudaki anılarını isteyin.
2. ‘ Programın sizde oluşturduğu duygu,düşünce ve etkileri nelerdir?’ sorusu yöneltilerek öğrenciler üzerindeki değerlendirmeleri alın ve her öğrencinin bir dönütünü tahtaya yazmasını isteyin.
3. Sınıfa bundan sonra çevresine karşı nasıl hoşgörü,sevgi ve yardımseverlik göstereceklerini anlatmalarını isteyin.
4. Birinci oturumda uygulanan sevgi ve hoşgörü tutum ölçekleri tekrar uygulayın ve aradaki farka bakın.(Ek-1 ve Ek-2)
5. Kapanış konuşması olarak tüm oturumların genel özetini yapın ve her öğrenciye katılımı için teşekkür ederek oturumu sonlandırın.

Ek-1

Sıra No	Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı, ifadenin karşısında yer alan kutuların içerisine (X) işareti koyarak belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Bütün insanlara karşı anlayışlı davranırım.					
2	Farklı dinlere inanan çocuklarla arkadaş olmak istemem.					
3	Arkadaşlarımın düşüncelerini anlamaya çalışırım.					
4	Ülkemizdeki farklı dinlere ait ibadet yerlerinin kapatılması gerektiğini düşünüyorum.					
5	Yoksul aile çocuklarıyla arkadaş olmaktan çekinmem.					
6	Engelli bir çocukla arkadaş olmak istem.					

7	Hoşgörülü davranmakla dünya barışının sağlanacağına inanırım.					
8	Sevmediğim kişilerin haklarına saygı duymam.					
9	Dünyadaki bütün insanların değerli olduklarına inanırım.					
10	İnsanların kusurlarını araştırmak hoşuma gider.					
11	Benden farklı inançları olan arkadaşlarımı saygıyla karşılarım.					
12	Kendimi arkadaşlarımdan üstün görürüm.					
13	Farklı kültürleri öğrenmek isterim.					
14	Benimkinden farklı olan görüşleri, hemen reddederim.					
15	İnsanlar arasındaki farklılıkların yaşamımıza güzelleştirdiğine inanırım.					
16	Farklı ırktan olan kişilerle arkadaş olmak istemem.					
17	Arkadaşlarımla sorun yaşadığımda, kendimi onların yerine koyarak düşünürüm.					
18	Türkçe dışındaki dillerde konuşan insanları sevmem.					
19	Cinsiyet ayırımı yapan insanları sevmem.					
20	Diğer dinlere inanan din adamlarının söylediklerinin yanlış olduğuna inanırım.					
21	Tepki vermeden önce bana yapılan davranışların nedenlerini anlamaya çalışırım.					
22	Farklı görüşlerin ülkemizi böleceğine inanırım.					
23	Arkadaşlarımla ilişkilerimde nezaket kurallarına uyarım.					
24	Benden farklı düşünen arkadaşlarımla yanlış düşündüklerine inanırım.					
25	Kaba davranışlı insanları sevmem.					
26	Türk olmayan çocuklarla arkadaş olmak istemem.					
27	İnsanların birbirinden farklı olmalarını doğal karşılarım.					
28	Farklı cinsiyetten bir arkadaşla aynı sırada oturmak istemem.					
29	Türkiye'deki bütün yabancıların ülkemizi yıkmaya çalıştıklarına inanırım.					

Kaynakça

Akbaş, (2007). Değerler Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt6, No. 16, 9-27, Aralık 2008.

Aydın, M. (2003). Gençliğin Değer Algısı: Konya Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi* 1(3), 121-144.

Cihan, N. (2014). Okullarda Değerler Eğitimi ve Türkiye'deki Uygulamaya Bir Bakış. *TurkishStudies Dergisi* (9), 429-436.

Çelik, Z. (2014). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yardımseverlik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Dilmaç, B. , Bozgeyikli, H. , Çıkılı, Y. Öğretmen Adaylarının Değer Algılarının Farklı Değerler Açısından İncelenmesi, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 69-91. Değerler Eğitimi Merkezi.

Erkan, S. Kaya, A.(Ed) (2012) Grupla Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları 1. Ankara: Pegem.

İnanç B. ve Yerlikaya E. , 2014. Kişilik Kuramları, s.318.Pegem Yayınları, Ankara.

Milli Eğitim Temel Kanunu 1739 sayılı.

Özen, Y. Ve Gülaçtı, F., 2010. Duyuşsal Alan Öğrenilerinden Sevgi ve Sevgi Kuramları(Sevgiye Dair Söylenceler). Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi.

Taş, H.(2018) Hoşgörü Tutum Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Türk Dil Kurumu, 2014 [www. HYPERLINK "http://www.tdk.gov.tr/" HYPERLINK "http://www.tdk.gov.tr/" HYPERLINK "http://www.tdk.gov.tr/"tdk HYPERLINK "http://www.tdk.gov.tr/" HYPERLINK "http://www.tdk.gov.tr/" HYPERLINK "http://www.tdk.gov.tr/" .gov.tr/](http://www.tdk.gov.tr/)

Yazıcı, K. (2003). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*

www.materyal.org.tr

www.igeder.org.tr

www.cagdasyenal.com.tr

[www.degerlere HYPERLINK "http://www.degerleregitimi.org.tr/"ğitimi.org.tr](http://www.degerlere.org.tr/)